

תאריך עדכון: 23.4.2020

שם ומספר הקורס: בית הסוהר כמוסד עונשי ושיקומי

73-536-01

שם המרצה: פרופ' אורי תימור

סוג הקורס: שיעור

היקף שעות: 2 ש"ס

מסטר : א'

שנת לימודים: תשפ"א

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרת הקורס

מטרות: הכרת מאפייני המאסר ותכונותיו של הכלא והשפעותיהם על האסירים. הכרת התכונות השונות לקידום שיקומם של האסירים. הכרת רעיונות שונים לשינוי בתי הסוהר ולתיקון ליקוייהם.

ב. תוכן הקורס: הקורס יעסוק: א. בהתפתחות בתי הסוהר בישראל החל מהקמת המדינה. ב. בתכונות סוציולוגיות ותרבותיות של המאסר (הכלא כמוסד כוללני, תת תרבות אסירים, מכאובי המאסר, פריזוניזציה, התמכרות לכלא). ג. אפשרויות החינוך והשיקום בכלא (רכישת השכלה, שינוי עמדות ביחס לחוק, רכישת הרגלי עבודה וכישורים מקצועיים, שיקום דתי). ד. טיפול שיקומי בכלא (שיקום מהתמכרות לסמים ולאכזריות, שיקום אסירים אלימים, שיקום אסירים עברייני מין). חלופות למאסר (עבודות שרות, איזוק אלקטרוני ומאסר בית). ה. תפישות חברתיות מודרניות בהתייחס למאסר ולבתי הסוהר ושינויים במבנה בתי הסוהר ובאופי שלהם (הפיכת בתי הסוהר למוסדות טיפוליים סגורים, ביטול בתי הסוהר – אבולוציונים, הקשחת בתי הסוהר, הקניית מתכונת צבאית לבתי סוהר – boot camps, הפרטת בתי סוהר). ועדות שחרורים ושחרור מוקדם של אסירים.

ג. מהלך השיעורים:

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	התפתחות בתי הסוהר בארץ	תימור, 2009	
2	תת תרבות הכלא והתמכרות לכלא	גולדברג, 2005 עינת, 2011	
3	חינוך בכלא	אופנהיים, 2006	אורחת, ק' חינוך בכלא
4	תכניות טיפול ושיקום	פריד ואח', 2010	

5	שיקום דתי בבתי הסוהר	הרצאת אורח - רכז השיקום הדתי ברש"א - א' כהן
6	הכשרה מקצועית ותעסוקה	דוידסקו + וולק, 2012
7	כלא נוער	גולדברג, 2015
8	ביקור בכלא	
9	איפיונים מיוחדים של כלא נשים.	נווה, 2009
10	הפיכת בתיה"ס למוסדות משקמים סגורים	תימור, 2011
11	הפרטת בתי סוהר	Timor, 2006
12	אבוליוניזם	טננבוים, 2001
13	שחרור מוקדם	תימור ונגר, 2014

ד. חובות הקורס : באופן כללי - השתתפות בשיעורים, עמידה במבחן עם סיום הקורס.

ספציפית - סטודנטים שיבחרו לחנוך אסירים בבתי סוהר יתבקשו להגיע מדי שבוע לבתי הסוהר שבהם הם ישובצו ולהעביר בהם פעילות תרבותית ספציפית בתחומים מוגדרים שונים. ציונם של סטודנטים אלה בקורס יתבסס על הערכת עבודת החונכות ומבחן מקוצר.

ה. ביבליוגרפיה:

חובה:

אופנהיים, מ' ותימור א' (2006). מאסר, חינוך ודימוי עצמי: השפעת הלימודים במרכזי החינוך בבתי הסוהר על דימוי עצמי של אסירים. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, 21, 57 – 73.

בן צבי ק' וולק ד' (2011). רצידיביזם של אסירים פליליים משוחררי 2004 בישראל. צוהר לבית הסוהר, 14, 10-28.

בן צבי ק' וכרמל ת' (2013). צפיפות ואלימות פיזית בבתי סוהר פליליים בישראל. צוהר לבית הסוהר, 15,

גולדברג, א' (2015). תקופת המאסר כהזדמנות לטיפול בנוער עבריין. בתוך א' תימור, ס' בן ברוך וא' אלישע, נוער בבלגן – קטינים עוברי חוק בישראל: דרכי מניעה, אכיפה ושיקום (עמ' 268 – 292). ירושלים: מאגנס.

גולדברג, א' (2005). התמכרות למאסר, לעבריינות ולסוג העבירה וחזרה למאסר, צוהר לבית

דוידסקו, ע' וולק, ד' (2011). תעסוקת אסירים ככלי שיקומי. רמלה: יחידת המחקר של שבי"ס.
http://tshabas.co.il/files/Article/employment_research2011.pdf

וייס, י' (2009). אלימות בתוכנו: מחשבות בנושא אלימות ובתי סוהר. צוהר לבית הסוהר, 12, 81 – 85.

נווה, א' (2009). אמהות אסירות בכלא נווה תרצה, בתוך ש"ג שוהם וא' תימור (עורכים), סוגיות בתורת הענישה בישראל, עמ' 361-380. קרית ביאליק: אח.

עינת, ת' (2011). אסירים אומרים לא ליחסי מין הומוסקסואלים בבתי הכלא: מחקר חלוץ. קרימינולוגיה ישראלית, 1, 55-88.

עינת, ע' ועינת, ת' (2007). כתב אישום, ליקויי למידה, נשירה ועבריינות. תל אביב, הקיבוץ המאוחד.

פריד, נ' תימור, א' רונאל, נ' ובורוכובסקי, י' (2010). תוכנית ה"ויפאסנה – הערכתה כמודל שיקומי-יישומי בבתי כלא בישראל. צוהר לבית הסוהר, 13, 65 – 76.

תימור, א' (2009). התפתחות בתי הסוהר בישראל. בתוך: ש"ג שוהם וא' תימור (עורכים), סוגיות בתורת הענישה בישראל, 360-311. קרית ביאליק: אח.

תימור, א' ונגר, מ' (2014). גורמים המעכבים שחרור מוקדם של אסירים. צוהר לבית הסוהר – עבירות ועונשים בישראל, 16, (בדפוס).

Maruna, S. (2001). *Making Good: How ex-convicts reform and rebuild their lives*, Washington: American Psychological Association.

Petersilia, J. (2011). Beyond the Prison Bubble. *Federal Prbation* 75(1), 2-4.

Timor, U. (2006). Privatization of prisons in Israel: Gains and risks. *Israel Law Review*, 39, 81 - 104.

רשות:

בן דוד, שי אלק, מ' וסילפן, פ' (2002). אסירות בישראל: טראומה ופשעה, בתוך: מ. אדד וי. וולף (עורכים), עבריינות וסטטייה חברתית: תאוריה ויישום. רמת גן, הוצאת אוניברסיטת בר אילן.

גולברג, א' (2009). בית הסוהר לנוער "אופק": הסביבה החברתית בכלא על פי תפיסת האסירים בין השנים 2001 – 2005. צוהר לבית הסוהר, 12, 34 – 49.

ולק, ד' בן צבי, ק' ספיבק, ב' וקון, ע' (2014). סמים בקרב אסירים בישראל: שימוש, התמכרות וטיפול. צוהר לבית הסוהר – עבירות ועונשים בישראל, 16, (בדפוס).

חן, ג' ועינת, ת' (2011). כלא נשים – החצר האחורית של ישראל. תל-אביב: רסלינג.

טננבוים, א' (2001). הגישה האבולוציוניסטית: האם הגיעה העת לבטל את הענישה הפלילית? שערי משפט ב', 261 - 284.

עינת, ת' (2005). שפה אסורה: החיים והמילים בין כותלי הכלא. תל אביב: שוקן.

צור, מ' (1982) עינים לכלא. ירושלים: עידנים.

שהם, א' יהושע, ש' ודיאמנט, א' (2011) בין מפקחים למפוקחים - מיזם הפיקוח

- Johnson, R. (1996). *Hard time: Understanding and reforming the prison*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Liebling, A. (2004). *Prisons and their moral performance a study of values, quality, and prison life*. Oxford: Oxford University Press.
- MacKenze, D.L., Wilson, D. & Kider, S. (2001). Effects of correctional boot camps on offending. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 578, 126-143
- Timor, U. (1998). Constructing a rehabilitative reality in special religious wards in Israeli prisons. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 424, 340-359.
- תדפיס בתרגום עברי (עצמי): תימור, א' (1998) הבנית מציאות שיקומית במסגרת אנטי שיקומית-שיקום אסירים באגפים דתיים בבתי הסוהר.